

Onderwerp:	Zienswijze Kaderbrief 2027 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Datum B&W-vergadering:	13 januari 2026
Datum raadsvergadering:	5 februari 2026
Portefeuillehouder:	Mark Slinkman
Ambtenaar:	Shirley van der Heijden
E-mailadres:	s.van.der.heijden@bergendal.nl
Zaaknummer:	5187819
Documentnummer:	5196427

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. Een zienswijze in te dienen op de Kaderbrief 2027 van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.
2. De concept zienswijzebrief op de Kaderbrief 2027 van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid vast te stellen.
3. De zienswijzebrief te versturen aan het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

Inleiding

De gemeente Berg en Dal is deelnemer van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (hierna: VRGZ). De VRGZ is een organisatie voor brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en voorbereiding en coördinatie op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. In dit regionale samenwerkingsverband werken 14 gemeenten samen, gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Wet Veiligheidsregio's.

In de Kaderbrief, verstuurd op 12 november 2025, worden de gemeenteraden in kennis gesteld over de ontwikkelingen, het beleid en verwachte financiële consequenties voor de begroting 2027. Met deze Kaderbrief worden de gemeenteraden in staat gesteld om vóór 1 februari 2026 hun zienswijze kenbaar te maken aan het Dagelijks Bestuur (hierna: DB) van de VRGZ. Omdat de eerstvolgende raadsvergadering waarin de Kaderbrief kan worden behandeld pas ná 1 februari plaatsvindt, heeft het college alvast een conceptzienswijze aan de VRGZ kenbaar gemaakt, onder voorbehoud van definitieve vaststelling tijdens de raadsvergadering van 5 februari 2026.

Beoogd effect

Middels de zienswijze wordt de gemeenteraad in staat gesteld om Berg en Dalse input mee te geven en invloed uit te oefenen op de concept-programmabegroting 2027. Het lange termijn doel van de Kaderbrief en onze zienswijze is dat onze gemeente een goed werkende GR heeft, die bijdraagt aan een veilige regio waarbij rampen en crises zo goed mogelijk worden voorkomen en bestreden.

Argumenten

1.1 De gemeenteraad kan middels zijn bevoegdheid om een zienswijze vast te stellen, zijn kaderstellende rol vervullen

De gemeenteraad kan in zijn zienswijze een reactie op de Kaderbrief geven, waarna de VRGZ deze reactie kan verwerken in haar plannen. De VRGZ benoemt in haar Kaderbrief dat de gemeenteraden de mogelijkheid krijgen om een zienswijze in te dienen en in de Gemeenschappelijke Regeling staat beschreven dat de gemeenteraad deze bevoegdheid heeft.

1.2 Er is een wettelijke en beleidsmatige noodzaak om te voldoen aan wettelijke taken en landelijke beleidsontwikkelingen

De voorgestelde maatregelen uit de Kaderbrief 2027 zijn noodzakelijk om te voldoen aan wettelijke taken en landelijke beleidsontwikkelingen, waaronder de herziening van de Wet Veiligheidsregio's, Versterking van regio-overstijgende samenwerking en Bescherming vitale infrastructuur (Vitaal verklaring). Niet anticiperen op deze wijzigingen brengt het risico met zich mee dat gemeenten en regio niet voldoen aan hun wettelijke verantwoordelijkheden, wat kan leiden tot bestuurlijke en juridische consequenties.

1.3 Investerings in continuïteit en digitale weerbaarheid zijn onontkoombaar

De toenemende dreiging van cyberaanvallen maakt investeringen in digitale beveiliging onontkoombaar. Het opzetten van een Security Operations Center en het actualiseren van Microsoft-licenties zijn cruciaal om de continuïteit van crisisbeheersing en gemeentelijke processen te waarborgen. Een incident kan leiden tot ontwrichting van vitale functies, reputatieschade en hoge herstelkosten. Proactieve maatregelen zijn daarmee een bestuurlijke verantwoordelijkheid.

1.4 In de zienswijzebrief onderschrijven we het belang van de inzet op PTSS-preventie en nazorg

De structurele inzet van een casemanager nazorg/PTSS draagt bij aan een duurzame inzetbaarheid van medewerkers en vermindert mogelijk verzuimkosten. Dit is niet alleen een morele verplichting, maar ook een strategische keuze om de kwaliteit en continuïteit van de organisatie te borgen. Tegelijkertijd vragen wij om transparantie over de structurele kosten die hiermee gemoeid zijn.

1.5 Versterking van weerbaarheid en financiële realiteit

Door rijkskortingen en stijgende kosten is het noodzakelijk om investeringen in crisisbeheersing, cyberveiligheid en organisatieontwikkeling zorgvuldig af te wegen.

Tegelijkertijd onderstreept de Kaderbrief dat onvoldoende investeren in de basis leidt tot grotere kwetsbaarheid en uiteindelijk hogere maatschappelijke en financiële schade.

2.1 Door het versturen van de zienswijzebrief kan het DB de procedure voortzetten

De zienswijzebrief dient vóór 1 februari 2026 aan het Dagelijks Bestuur van de VRGZ te worden toegestuurd. Vanwege deze deadline heeft het college alvast een concept zienswijze aan de VRGZ kenbaar gemaakt, onder voorbehoud van definitieve vaststelling tijdens de raadsvergadering van 5 februari 2026. Het DB zal een reactie geven op de zienswijze. Deze reactie wordt voorgelegd aan het AB, die uiteindelijk de kaderbrief vaststelt, waarmee de procedure wordt afgerond.

Kanttekeningen

1.1 Het Algemeen Bestuur, bestaande uit de deelnemende gemeenten, beslist over de afhandeling van de ingediende zienswijzen

Het is van meerwaarde om een zienswijze in te dienen. Echter bepalen de deelnemende gemeenten gezamenlijk in het Algemeen Bestuur wat er met de ingediende zienswijzen gebeurt bij de voorbereiding van de begroting voor 2027.

1.2 Mogelijke ontvlechting VRGZ – GGD Gelderland-Zuid

Sinds 2013 werken de VRGZ en GGD Gelderland-Zuid samen in de bedrijfsvoering via de fiscale constructie Kosten voor Gemene Rekening (KGR). Uit onderzoek van bureau SQALE blijkt dat deze constructie inmiddels financieel onevenwichtig en organisatorisch complex is. De toenemende vraag vanuit de GGD heeft geleid tot een scheefgroei in kostenverdeling, terwijl verschillen in processen en strategische agenda's zorgen voor governance vraagstukken en beperkte wendbaarheid. Ontvlechting wordt daarom als een reëel scenario beschouwd om beide organisaties toekomstbestendig te maken.

De gemeente Berg en Dal erkent dat ontvlechting kan bijdragen aan transparantie en bestuurlijke duidelijkheid, maar benadrukt dat zorgvuldigheid en inzicht in financiële consequenties essentieel is.

1.3 Financiële risico's en reserves

De huidige financiële ruimte van de VRGZ is beperkt en staat onder druk door structurele kortingen en extra investeringen. Wij benadrukken dat nieuwe investeringen niet mogen leiden tot een te lage algemene reserve, omdat dit de financiële weerbaarheid van de organisatie ernstig aantast. Gemeenten verwachten dat de VRGZ een strikte norm hanteert voor minimale reservevorming. Transparantie over de inzet van reserves en een meerjarige strategie voor risicobeheersing zijn essentieel om financiële stabiliteit te waarborgen.

Financiële onderbouwing

Nieuwe verdeelsystematiek vanaf 2027

Vanaf 2027 wordt de gemeentelijke bijdrage volledig gebaseerd op het gemeentefonds (cluster crisisbeheersing en brandweer). Doordat is gekozen voor een niet-lineaire ingroei vindt volledige effectuering in 2030 plaats.

Structurele korting op BDuR-middelen

De korting van 10% op BDuR-middelen, zoals bevestigd in de Voorjaarsnota 2025, betekent voor de VRGZ een structurele vermindering van € 1.032.000 per jaar vanaf 2026. Voor 2026 is deze korting incidenteel opgevangen via de resultaatbestemming 2024, maar voor 2027 en verder blijft onzeker of het Rijk deze maatregel terugdraait. Het Veiligheidsberaad zet in op volledige afschaffing van de korting, maar de uitkomst is nog onduidelijk.

Versterking Weerbaarheid

Het Rijk stelt vanaf 2027 extra middelen beschikbaar voor de versterking van de weerbaarheid en de ontwikkeling van een landelijk netwerk van coördinatie- en noodsteunpunten. Het gaat om een bedrag van € 35 miljoen in 2027, € 35 miljoen in 2028, € 36 miljoen in 2029 en vanaf 2030 € 37 miljoen per jaar. Op dit moment is echter nog niet bekend welk deel hiervan aan de VRGZ zal worden toegekend. Deze onzekerheid maakt het voor gemeenten lastig om structurele keuzes verantwoord te onderbouwen.

Communicatie

De zienswijze is verwoord in bijgevoegde brief aan het DB van de VRGZ.

Aanpak/uitvoering

De VRGZ wordt schriftelijk op de hoogte gebracht van uw raadsbesluit, in aanvulling op de eerdere verzending door het college van de concept zienswijzebrief. De VRGZ maakt vervolgens de exacte financiële consequenties inzichtelijk in de concept-programmabegroting 2027, die in april 2026 ter zienswijze aan de gemeenteraden zal worden voorgelegd. Bij de conceptbegroting volgt ook een advies vanuit de Adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen.

Burgemeester en wethouders,

De gemeentesecretaris a.i.
P. Vaupell

De burgemeester
mr. M. Slinkman

Bijlagen digitaal ter inzage

1. Kaderbrief 2027 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
2. Concept zienswijzebrief

De raad van de gemeente Berg en Dal,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 januari 2026,

overwegende dat:

- aan de gemeenteraad is gevraagd een zienswijze in te dienen op de kaderbrief 2027 van de VRGZ;
- met het indienen van de zienswijze de gemeenteraad zijn kaderstellende rol kan vervullen;

b e s l u i t :

1. Een zienswijze in te dienen op de Kaderbrief 2027 van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.
2. De concept zienswijzebrief op de Kaderbrief 2027 van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid vast te stellen.
3. De zienswijzebrief te versturen aan het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Berg en Dal op 5 februari 2026.

De raadsgriffier,

De voorzitter,

E.W.A.T. Pastoors

mr. M. Slinkman